

12 juni 2022, zondag Trinitatis, Maranathakerk Den Haag

Exodus 3: 1-6 en Lucas 19: 1-10

Mark van der Laan

Perichorese, Jutta Blühberger

Gemeente van Christus, vanochtend vieren we een dogma in de kerk. Dat roept vermoedelijk bij u niet al te feestelijke gevoelens en gedachten op. Als iemand dogmatisch wordt genoemd, is dat doorgaans niet echt compliment. Het staat voor starheid en onbuigzaamheid.

In de christelijke traditie gaat het bij een dogma echter niet zozeer om een autoritair opgelegde leer, maar om het omschrijven van datgene wat de christelijke kerk niet kwijt wil als het gaat om het geheim dat zij bewaard en koestert; het getuigenis aangaande bevrijdend handelen van God in Jezus Christus. Het gaat in dogma's in die zin om wat voor de kerk heilig en dierbaar is als het gaat om het spreken over God.

Vandaag is het zondag trinitatis: de zondag waarop we in de kerk het dogma van de drie-eenheid vieren, de triniteit, de drievuldigheid van God in Vader, Zoon en Heilige Geest. Het is dus een beetje feest vandaag. Maar echt feestelijk wil het vaak niet worden wanneer je met elkaar in gesprek gaat over de drie-eenheid als belijdenis van de kerk. Het is voor velen misschien wel een van de moeilijkste leerstellingen van het christelijk geloof, die ook ver af kan staan van het geloof zoals dat in het dagelijks leven beleefd wordt. Hoe moeten we ons dat voorstellen: Vader, Zoon en Geest, die in hun verscheidenheid toch één zijn.

Toch gaan het vanochtend met elkaar wagen, om na te denken over de drie-eenheid. De leer over de drie-eenheid heeft ons namelijk veel te bieden, maar het is een geheim dat ontsleuteld moeten worden. Dan moet je wel een goede sleutel hebben en die sleutel is vanochtend het beeld van de dans... Dat doen we aan de hand van een lied: lied 706: Dans mee met Vader, Zoon en Geest, dat wij zo meteen na de preek gaan zingen.

In dit lied wordt de dans gebruikt als beeld van de drievuldigheid van God. Het lied zingt over een rondedans waarin Vader, Zoon en Heilige Geest participeren. De één is niet meer dan de ander. Ze dansen alle drie in perfecte harmonie met elkaar. Dit beeld van een goddelijke dans is een van de oudste beelden uit het Christendom om de essentie van de drie-eenheid begrijpelijk te maken.

Johannes Damascenus, een Griekse monnik en priester, gebruikte er in de achtste eeuw het Griekse begrip perichoresis voor, wat vrij vertaald iets als 'rondedans' betekent. Johannes Damascenus probeert ermee te omschrijven hoe de Vader leeft in de Zoon, de Zoon in de Vader, en beiden in de Geest, in een beweging van eeuwige liefde. Deze beweging is treffend verbeeld in het schilderij met als titel 'perichorese' van Jutta Blühberger, dat op de voorkant van de liturgie staat.

Laten we kijken hoe in lied 706 de dans wordt gebruikt als beeld van de drievuldigheid van God. In het eerste couplet worden we uitgenodigd om mee te dansen met Vader, Zoon en Geest, om binnen in hun kring te komen en mee te doen met de dans die al ver voor ons begin begonnen is. Wij zijn dus uitgenodigd om te delen in de liefde die Vader, Zoon en Geest onderling verbindt. Ja, God is liefde en Hij schiep ons om die liefde te delen met ons. Een liefde die ons bestaan voorafging, die ons draagt in het leven en die na ons voort bestaat. De wereld wordt in dit couplet heel beeldend beschreven als dansvloer waar de liefde leidt en de hoop ons wacht. Het tweede couplet zet in met het gezicht van de Triniteit, Jezus Christus. In korte zinnen komen Kerst, Goede Vrijdag en Pasen voorbij. Het derde couplet gaat over Pinksteren en in het vierde couplet zijn we zelf aan het woord, we zingen dat we meedansen met Vader, Zoon en Geest. Het is een feestelijke jubelzang, want ons leven is verweven met de dans van Vader, Zoon en Geest, met Gods liefde dus.

Maar misschien denkt u wel: het is zo wel een boel gejubel vanochtend.

De wereld een dansvloer waar de liefde leidt? De wereld is lijkt momenteel meer op een brandhaard dan een dansvloer. Een bloedige oorlog op het Europese continent, grote geopolitieke spanningen, een energiecrisis, een klimaatcrisis, een vluchtelingencrisis. Nee, deze wereld is toch niet bepaald een dansvloer te noemen.

Ook als je nadenkt over de liefde die ons leidt, kan dat vragen oproepen. Liefde tussen mensen is zelden volmaakt. We doen elkaar pijn, begrijpen elkaar zo vaak verkeerd. De wereld als dansvloer doet denken aan een volmaakt harmonieus en gelukkig leven, maar het leven is niet alleen maar mooi, helemaal niet zelfs. Ziekte en dood doorkruisen ons leven. En soms lopen we vast omdat het gewoon niet lukt in ons leven, om wat voor reden dan ook.

En toch...Toch wordt ons vanochtend een hand aangereikt, een hand die ons een dansvloer optrekt waar de liefde leidt en hoop ons wacht, die ons uitnodigt om mee te dansen in de kring van Vader, Zoon en Geest. Want, zo zingt het lied treffend:

De wereld van vandaag is ons
vanouds al togedacht
als dansvloer waar de liefde leidt
en waar de hoop ons wacht.

Met andere woorden: wat we zien in de wereld doet weliswaar alles behalve denken aan een dansvloer vol liefde en hoop, toch is dat het visioen dat God ons met de schepping heeft meegegeven. Een visioen wat het leven van vandaag al mag kleuren, een perspectief waar vanuit we mogen leven. Een perspectief van hoop, dat het ooit anders zal worden, dat de wereld ooit de dansvloer zal worden zoals zij bedoeld is. Het is het perspectief van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde uit Openbaring 21, waar tranen uit de ogen gewist zullen worden, en er geen dood meer zal zijn en geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was, is voorbij.

Maar de vraag is dan: hoe dat je dat in de tussentijd, in ons leven hier op aarde? Hoe kan het geloofsleven een dans worden? Hoe pak je die uitgestoken hand aan, om je over te geven aan die liefde die ons wil leiden? Iets hiervan zien we in de Bijbelverhalen die wij vanochtend lazen. Ons slotlied is vanochtend ook een lied over de dans, het lied 'ik danste die morgen toen de schepping begon'. In dat lied staat de tekst: 'Ik ga je voor, Ik haal ook jou erbij, want Ik ben de Heer van de dans, zegt Hij'. Wij lazen vanochtend 2 verhalen over mensen die op deze manier erbij werden gehaald, die de hand werd bereikt om mee te dansen met de Heer van de dans.

We lazen allereerst over Mozes. In het gedeelte wat wij lazen is zijn leven ook niet bepaald te vergelijken met een dansvloer. Op de vlucht voor de Farao kwam hij in Midjan terecht, en werd hij een vreemdeling in een land dat hij niet kende. Hij vond een nieuw bestaan als herder voor zijn schoonvader Jetro, maar in het gedeelte wat wij lazen was hij met de kudde ongebruikelijk ver de woestijn in gekomen. In de Bijbel is de woestijn bij uitstek een plaats van eenzaamheid. Het is misschien een beeld van zijn leven; een diepe eenzaamheid, afgesneden van zijn geboortegrond en volk. Een leven waarin je vooral mist wat er niet meer is en er geen toekomst lijkt te zijn. Maar daar, op dat punt in zijn leven, vindt er ook een ommekeer plaats. Juist daar, in zijn diepste eenzaamheid, vindt een Godsontmoeting plaats. Zijn tocht in de woestijn bracht hem bij de Horeb, de berg van God, en daar ontmoet hij God in het wonderlijke verschijnsel van een struik die brandt en niet verteerd. Opeens is die grond op die eenzame plaats waar hij verblijft, heilige grond geworden. Uiteindelijk wordt Mozes in dit hoofdstuk door God geroepen. God doorbreekt zijn eenzaamheid en roept hem weer het leven in, omdat Hij een grote opdracht voor Mozes in gedachten heeft. God rijkt Mozes de hand en nodigt hem uit om het met Hem te wagen, om zich door Hem te laten leiden.

Zo krijgt ook Zacheüs de hand bereikt en wordt hij erbij gehaald: hij zat weggestopt in een vijgenboom, maar werd door Jezus erbij geroepen; *'vandaag moet ik in jouw huis verblijven'* en Zacheüs kwam naar beneden en nam de uitgestoken hand gretig aan. Hij ontving Jezus vol vreugde bij zich thuis, zo lazen wij. Dat is wat Jezus wil doen; mensen erbij roepen, zij die vastlopen in het leven of zichzelf verstoppen; Zijn hand uitsteken om mensen mee te nemen op de dansvloer waar de liefde leidt. Want de Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was. En zo wil Hij ook ons de hand reiken, om het te wagen met Hem. Waar die weg je brengt in het leven is van tevoren niet altijd duidelijk. Wel, dat Hij met je meegaat, hoe je weg ook gaat.

Dus als wij even diep in de woestijn van het leven verscholen zitten. Of als het ware weggestopt zitten in een boom. Als het even niet lukt en we het even niet meer weten. Geen toekomst meer zien. Weet dan dat dat vaak de plek is waar God ons opzoekt, ons uitnodigt om mee te dansen met de Vader, Zoon en Geest. En ons naar een plek wil brengen waar de liefde ons leidt en de hoop ons wacht.

Geloven is vaak een weg van tasten en zoeken. Maar in die zoektocht klinkt er vanuit de Schriften altijd een stem tot ons. Kom binnen in onze kring van Vader, Zoon en Geest. Dans met ons mee, laat je maar leiden, geef je maar over; Ik ga je voor, Ik haal ook jou erbij, want Ik ben de Heer van de dans , zegt Hij.

En zo wordt het toch nog een feestdag vandaag, op deze zondag trinitatis. Een feest van de hoop, omdat hoe ver wij ook verloren raken in de woestijn van het leven, we het altijd mogen wagen met die uitgestoken hand die ons weer het leven in wil trekken waar de liefde van God ons draagt. De hoop ook dat het anders zal worden, hoezeer de wereld ook in brand staat.

“U moet wel een heel optimistisch mens zijn”, zei ooit iemand tegen de onlangs overleden Desmond Tutu, iemand die ons als geen ander het geloof heeft voorgedanst.

“Nee, heel optimistisch ben ik niet na alles wat ik heb meegemaakt en gezien”, zei hij, “maar ik ben wel hoopvol.”

Dans mee met Vader, Zoon en Geest,
kom binnen in hun kring,
dat wervelende samenspel
van ver voor ons begin.
De wereld van vandaag is ons
vanouds al toegedacht
als dansvloer waar de liefde leidt
en waar de hoop ons wacht.
Amen